

# JAARVERSLAG 2020



## Vestigingen

### Gemeente Landgraaf

#### Hoofdbibliotheek Landgraaf

Sweelinckplein 1  
6371 LB Landgraaf  
045-5312895  
[www.bibliotheeklandgraaf.nl](http://www.bibliotheeklandgraaf.nl)  
[www.parkstadlimburgbibliotheken.nl](http://www.parkstadlimburgbibliotheken.nl)

Vestiging Ubach over Worms  
Pastoor Scheepersstraat 5  
6374 HR Landgraaf  
045-5312940

#### De Bibliotheek op School

BS De Schatgraver  
OBS Harlekijn  
BS 't Valder  
BS An d'r Put

### Gemeente Onderbanken

Vestiging Schinveld  
Kloosterlaan 7f  
6451 EN Schinveld  
045-5257448

Servicepunt Merkelbeek  
Clemensweg 1  
6447 AZ Merkelbeek  
046-4428505

BS De Zeveneik  
BS St. Jozef  
BS Schinveld

# Voorwoord

*“Zonder een lezende, onderling discussiërende gemeenschap is elke democratie ten dode opgeschreven. Mensen krijgen hun informatie dan alleen nog uit de populairste bronnen, terwijl ze niet hebben geleerd weerbaar te zijn tegen alle kitsch en onzin die over hen wordt uitgestort. Daar is een grootscheeps Bildungs-offensief voor nodig. Bij volwaardig burgerschap hoort dat je uit verschillende bronnen kennis en motivatie kunt putten.”*

Cyrille Offermans  
Schrijver en essayist

*Uit de Horizon, De Limburger, 21 november 2020*

# Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
1. Ontwikkelingen in (de wereld en) de branche	5
Landelijk	5
Provinciaal	7
Regionaal	8
Lokaal	8
2. Resultaten	
Resultaten	10
Kengetallen	13
3. Kernfuncties bibliotheek Landgraaf-Onderbanken	17
1. De basisbibliotheek als warenhuis van kennis en informatie	17
2. De basisbibliotheek als centrum voor ontwikkeling en educatie	17
3. De basisbibliotheek als encyclopedie van kunst en cultuur	19
4. De basisbibliotheek als inspiratiebron van lezen, literatuur en taalstimulering	21
5. De basisbibliotheek als podium voor ontmoeting en debat	24
4. Bestuur	
Bestuurssamenstelling per 31 december 2020	25
Nevenactiviteiten bestuursleden	25
Toets Culturele Governance	26
Bijlagen	29
Personeel en personeelssamenstelling op 31 december 2020	29
Resultaten naar vestiging in absolute getallen en percentages	29

# 1. Ontwikkelingen in (de wereld en) de branche

## Landelijk

### **'I can't breathe'**

2020 is het jaar van corona met zijn directe en indirecte doden, de brute politimoord op George Floyd in Minneapolis in de VS en de vrijkomende methaangassen in de opwarmende permafrostgebieden. Het jaar ook van stilte en bezinning over het complex van oorzaken die tot deze wereldcrisis heeft geleid; de manier van leven in relatie tot de economische en maatschappelijke organisaties.

Ook al is de urgentie van veranderingen wetenschappelijk aangetoond, de vraag blijft hoe groot de maatschappelijke en politieke wil er is om voor deze veranderingen te gaan 'staan'. Een ding is zeker, het politiseren van de problemen is geen oplossing; de rol van de bibliotheek in deze is dan ook om dit veranderingsproces met een breed scala aan harde en zachte feiten en benaderwijzen te blijven voeden, zodat een dialoog op gang blijft. "Er zijn meerdere werkelijkheden mogelijk; welke willen wij?"

### *"Goed dat de bibliotheekwet er is"*

Overheden (Rijk, provincies en gemeenten) zien het als hun opdracht om burgers goed voor te bereiden op de taak zich staande te houden in deze complexe wereld en actieve, participerende burgers te worden. Een democratische samenleving kan alleen functioneren wanneer burgers over de basisvaardigheden lezen, schrijven, rekenen en mediawijsheid beschikken. Bovendien moeten burgers over de kennis en vaardigheden beschikken om op basis van gefundeerde argumenten met elkaar in gesprek te gaan. Deze opgave is vastgelegd in verschillende wetten en verdragen waaronder de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) van 1 januari 2015.

Deze wet is in 2019 geëvalueerd en de Raad voor Cultuur heeft een advies uitgebracht over de staat van het Nederlandse bibliotheekstelsel. De evaluatie van de Wsob laat zien dat de Nederlandse openbare bibliotheken een belangrijke en brede rol in de samenleving vervullen. Zij stimuleren het lezen, bestrijden de laaggeletterdheid, helpen met het aanleren van digitale vaardigheden en met het gebruik van digitale overheidsdiensten. De openbare bibliotheek is de meest bezochte publieke voorziening in Nederland. Ondanks deze positieve ontwikkelingen zijn er ook zorgpunten. Het netwerk van bibliotheekvestigingen kalft af. De verantwoordelijke minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is van mening dat iedereen gebruik moet kunnen maken van de openbare bibliotheek. Zonder drempels voor de jeugd. Als voorziening die voor, naast en na de school beschikbaar is, kan de bibliotheek een belangrijke rol spelen bij het stimuleren van het lezen, bij digitale inclusie en bij het bestrijden van laaggeletterdheid.

Op 5 februari 2020 heeft de minister van OCW met de VNG, het IPO, de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB), de Koninklijke Bibliotheek (KB) en het samenwerkingsverband van provinciale ondersteuningsinstellingen (SPN) dan ook bestuurlijk overleg gevoerd over de volgende lijnen voor de toekomst:

- Iedere inwoner van Nederland heeft toegang tot de openbare bibliotheek;
- De jeugd heeft gratis toegang tot de bibliotheek;
- De openbare bibliotheek is een essentiële partner in het leesoffensief;
- Succesvol samenwerken in het bibliotheeknetwerk.

Bovenstaande partijen beschouwen dit als een na te streven toekomstbeeld, maar wijzen ook op de beperkte financiële mogelijkheden. Afgesproken is gezamenlijk actie te ondernemen om dit toekomstbeeld dichterbij te brengen en in een *convenant* vast te leggen welke bijdrage ieder van de partijen kan leveren om het gezamenlijke toekomstbeeld dichterbij te brengen. Samengevat: iedere inwoner van Nederland heeft binnen een redelijke afstand toegang tot een volwaardige openbare bibliotheek die de vijf bibliotheekfuncties aanbiedt en een relevante bijdrage levert aan actuele maatschappelijke opgaven.

Op 30 september 2020 is dan ook het *Bibliotheekconvenant 2020-2023* getekend door het Ministerie van OC&W, IPO, VNG, KB, POI's en de VOB. Het krijgt als ondertitel mee *Convenant houdende afspraken over de bijdrage van de bibliotheekvoorziening in Nederland aan maatschappelijke opgaven*. Hierin worden drie maatschappelijke opgaven uitgewerkt, waarin de bibliotheek een natuurlijke rol van betekenis heeft.

*'Het bevorderen van lezen'*

Er zijn grote zorgen rond laaggeletterdheid en de afname van leesvaardigheid en leesplezier bij de jeugd.

*'Het bevorderen van participatie in de informatiesamenleving'*

Digitalisering en technologie hebben tot gevolg dat burgerschap en democratie een andere invulling krijgen. Nog lang niet iedereen is daarmee vertrouwd en ook niet alle burgers kunnen daar zomaar aan mee doen.

*'Het bevorderen van 'een leven lang ontwikkelen''*

Er is een groeiende behoefte bij alle burgers in Nederland om kennis en vaardigheden op te blijven doen en te blijven leren in een snel veranderende wereld.

Om dat te bereiken is het nodig dat iedere inwoner van Nederland binnen een redelijke afstand toegang heeft tot een volwaardige openbare bibliotheek. Een bibliotheek die alle vijf bibliotheekfuncties uit de Wsob vervult en die vanuit die hoedanigheid een relevante bijdrage levert aan de maatschappelijke opgaven. En een bibliotheek die daarbij intensief samenwerkt met tal van partners op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

Om een bijdrage te kunnen leveren aan de hierboven genoemde drie actuele maatschappelijke opgaven is het van belang dat aan een aantal randvoorwaarden is voldaan:

- a. De bibliotheek is een robuuste organisatie die goed bereikbaar en toegankelijk is;
- b. Er zijn voldoende en goed gekwalificeerde medewerkers en vrijwilligers;
- c. Er is een collectief landelijk bibliotheeksysteem;
- d. De kwaliteit van de dienstverlening is hoog door certificering en monitoring;
- e. De samenwerking in het netwerk is sterk;
- f. Innovatie en vernieuwing zijn goed geregeld.

In het convenant worden deze punten a t/m f en de bovenstaande drie maatschappelijke opgaven uitgewerkt. Voor de uitvoering van het convenant heeft de Minister € 3 miljoen beschikbaar gesteld verdeeld over de jaren 2020 tot en met 2023.

**Manifest voor de netwerksamenwerking**

In nauwe samenwerking met de plaatselijke bibliotheken wordt gewerkt aan de *Netwerkagenda 2021-2023* als uitvoering van bovenstaand convenant, met een drietal grote, actuele en complexe maatschappelijke opgaven zoals hierboven reeds zijn beschreven.

### **Eén Collectief Landelijk Bibliotheekstelsysteem (CLB)**

In december 2020 spreken alle bibliotheken zich uit of zij wel/niet voor één collectief landelijk bibliotheekstelsysteem zijn. Als een ruime meerderheid hierop “ja” zegt, wordt begin 2021 de Europese aanbesteding opgestart. De kosten dienen lager uit te vallen dan de bestaande kosten en voor de conversie dienen nog aanvullende gelden gevonden te worden. De uitslag van de draagvlakpeiling is eind december nog niet bekend.

### **Functiewaarderingssysteem**

Leden van de VOB hebben begin september 2020 schriftelijk ingestemd met het principebesluit van de gezamenlijke cao-partijen Openbare Bibliotheken en Kunsteducatie om HR21 in te zetten als gezamenlijk fuwa-systeem voor de branche.

De VOB en Cultuurconnectie hebben bureau Leeuwendaal opdracht gegeven om HR21 sectorspecifiek te maken voor beide branches. Met de VNG worden afspraken gemaakt over het gebruik van HR21 en de randvoorwaarden.

### **De bibliotheek in het vizier**

Door en tijdens de tweede sluiting van de bibliotheken is een maatschappelijk debat op gang gekomen naar aanleiding van de motie Klaver en is de samenleving zich steeds meer bewust van de taken die de bibliotheken momenteel vervullen. (“Elk nadeel heb z’n voordeel.”)

## **Provinciaal**

### **Provincie Limburg**

In de subsidieregeling die de Provincie voor de bibliotheken hanteert staat de (preventieve) aanpak laaggeletterdheid bovenaan. Hier heeft de bibliotheek Landgraaf goed op kunnen aansluiten door middel van het indienen van twee projectaanvragen, die in en vanaf 2020 uitgevoerd zijn.

#### **1. VoorleesExpress**

Een vrijwilliger bezoekt wekelijks, onder de begeleiding van de bibliotheek, twintigmaal een gezin, waar hij/zij interactief voorleest. De ouders worden hierbij betrokken, met als doel om de taligheid binnen het gezin te verhogen. Het betreft een landelijk format dat zijn effecten elders al bewezen heeft.

Het project loopt tot halverwege 2022 en is financieel geborgd tot halverwege 2024. De informatieavond vooraf aan de instellingen (Peuterspeelzalen, Kinderdagverblijven en primair Onderwijs) is mede opgepakt door de Gemeente Landgraaf, waardoor breed draagvlak gegarandeerd is. De uitrol naar deze organisaties gaat als gepland.

#### **2. dBos (de Bibliotheek op School)**

Ook de aanvraag voor het starten van drie dBos-scholen (Harlekijn, de Schatgraver en 't Valder) is gehonoreerd en het project is in 2020 afgerond. Naast de realisatie van een schoolbibliotheek is ingezet op een schoolwerkplan, waarin met name de leespromotieactiviteiten zijn opgenomen en het monitoren van het leesgedrag. De schoolbibliotheek is in de eerste helft van 2020 ingericht.

### **Provinciale Service Organisatie (PSO)/Cubiss**

Het werkplan Cubiss Limburg 2020 is afgestemd met de VLB (Vereniging Limburgse Bibliotheken) en heeft als pijlers ‘Jeugd en onderwijs’, ‘Participatie’, ‘Zelfredzaamheid’ en ‘Bibliotheekinnovatie en organisatie en diensten’. Het vast dienstenaanbod bevat de logistiek in kader van het Inter Bibliothecair Leenverkeer, digitale dienstverlening, veiligheid en strategische communicatie.

De PSO's hebben een rol in de vertaalslag van innovatieve plannen van de KB naar de lokale bibliotheken. Zo realiseerde Cubiss stamtafels over genoemde pijlers en leverde een projectleider voor het Parkstad-project ‘Evaluatie abonnementsvormen en tarieven’.

### **Vereniging Limburgse Bibliotheken (VLB)**

Vijfmaal per jaar vindt er een (digitale) vergadering plaats, waar met name kennisuitwisseling op de agenda staat. Door corona zijn enkele bijeenkomsten per zoom verlopen.

Robert Housmans (PVV) is de 'nieuwe' gedeputeerde voor bibliotheekzaken. Naast de Bibliotheek op School, worden twee nieuwe speerpunten door de gedeputeerde genoemd; Limburgensia en aandacht voor (het behoud van) streektaal.

## Regionaal

### **Parkstad Limburg (bibliotheken)**

Binnen Parkstad Limburg werken zeven gemeenten samen met name op het gebied van economische structuurversterking, toerisme en architectuur (Internationale Bauaustelling/IBA). Het betreft de gemeenten Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Brunssum, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen.

De Bibliotheek Kerkrade e.o. voert momenteel fusiebesprekingen met de gemeente en de Bibliotheek Brunssum. Binnen de Federatie Parkstad Limburg Bibliotheken kennen we het directieberaad PLB, een kennisuitwisselingsplatform en een podium voor harmonisatie. Zo is de opzet van de website in WaaS op elkaar afgestemd en is er een project 'Evaluatie abonnementsvormen en tarieven' gestart onder leiding van Cubiss. Dit directieberaad is afgelopen jaar viermaal bijeengekomen.

### **Beekdaelen**

De voormalige gemeenten Onderbanken, Schinnen en Nuth zijn per 1 januari 2019 gefuseerd tot de nieuwe gemeente Beekdaelen. Dit betekent dat elke burger vanaf 2021 aanspraak moet kunnen maken op gelijkwaardig bibliotheekwerk binnen de gemeentegrenzen.

De drie bibliotheken die actief zijn binnen het werkgebied (de Domijnen, de bibliotheek Nuth en de bibliotheek Landgraaf-Onderbanken), hebben in samenwerking met (ambtenaren van) de gemeente de 'Visie Bibliotheek Beekdaelen 2021-2024' opgesteld. Ondanks dat dit een zeer moeizaam proces was, spreken de bibliotheken nu tot zekere hoogte dezelfde taal en hebben de stakeholders op 7 september jongstleden hun waardering hierover uitgesproken. Het levert een ambitedocument op wat de burger van Beekdaelen verdient. Dit document is in december 2020 door de Raad van Beekdaelen vastgesteld. In december is gestart met het vervolgtraject; komen tot een acceptabel samenwerkings- en financieringsmodel.

## Lokaal

### **2020 is het jaar van de pandemie Covid-19.**

De klant/lener/burger heeft vanaf maart achtereenvolgend te maken gekregen met een bibliotheek die steeds meer beperkende maatregelen trof tot sluiting toe. Aansluitend aan de sluiting van 16 maart is zo spoedig mogelijk de afhaalbibliotheek ingericht en wel per 8 april.

Vanaf 25 mei is weer sprake van geleidelijke openstelling en het geleidelijk oppakken van aanvullende diensten zoals lezingen, workshops, taalcafé en ondersteunende activiteiten voor de vrijwilligers, met steeds een maximum aan 30 personen. Met terugwerkende kracht werden alle openstaande leengelden, tot 22 juni, kwijtgescholden om de klant te compenseren voor de reeds gemaakte abonnementskosten.

Vier maanden later, begin oktober, gooit de tweede coronagolf weer roet in het eten en wordt het tweesporenbeleid ingevoerd: max 30 personen in een ruimte, opgesplitst in leners die doorgeleid worden en een klein groepje die op basis van inschrijven en tijdslot kort mogen verblijven. Per 5 november worden alle bibliotheken gedurende twee weken opnieuw gesloten, waarna het tweesporenbeleid weer opgepakt wordt.



Per 15 december 2020 wordt een volledige lockdown afgekondigd voor minimaal vijf weken. Per direct is wederom de afhaalbieb ingericht, waarvan de leden dankbaar gebruik maken.

Deze schommelingen in openstelling/sluiting met bijbehorende aanpak vergden vele (aanpassingen in) communicatie-uitingen richting de klant, bezoeker, vrijwilliger, netwerkpartner, gastspreker of taalleerder via social media, nieuwsbrieven of 'gewoon' per telefoon. Anders werken vereist aangepaste protocollen, die uitgewerkt en gecommuniceerd zijn.

Regelmatig is er afstemming geweest met de betreffende contactpersoon/ambtenaar van de gemeenten met betrekking tot de financiële situatie en de veiligheidssituatie.

In april is een aanvraag 'Tegemoetkoming schade COVID-19' (TOGS) ingediend en goedgekeurd, voor een bedrag van vierduizend euro. Er worden veiligheidsattributen (spatschermen, bewegwijzering, mondkapjes, desinfectiemiddelen en dergelijke) aangeschaft die gezamenlijk de kosten van de TOGS overstijgen.

### **Herinrichting Burgerhoes**

Er zijn al verschillende *herinrichtings*plannen de revue gepasseerd, die vanwege technische bezwaren niet uitgevoerd konden worden: plan Aat Vos (2019) en het glazen huis van architecte Petra Jansen (2020). Dit plan werd opgevolgd door de wens om een akoestische golvende wal te plaatsen. Echter, momenteel wordt gewacht op het resultaat van de pilot door SeniorWeb. SeniorWeb wil alsnog de SOOS verplaatsen naar het eigen leslokaal en overstappen op een combi met kleine, korte, praktische cursussen op maat. Als dit een succes wordt, hebben zij de ruimte in de bieb niet meer nodig. Als de SOOS definitief vertrekt, is de noodzaak om een afgezonderd (taal)huis in de openbare ruimte in te richten achterhaald.

Wel willen zowel de bibliotheek als de gemeente alsnog de zichtbaarheid van de bibliotheek vanaf het Raadhuisplein drastisch verbeteren door de SOOS-ruimte om te bouwen tot een leescafé en deze ruimte naar achteren uit te breiden.

### **Jaarprogrammering in afstemming met partners**

Zoals blijkt uit het gerealiseerd Activiteitenplan 2020 is ook dit jaar weer volop ingestoken op samenwerking met lokale partners, zowel in Landgraaf als in Onderbanken met alle basisscholen, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, de Vrijwilligerscentrale, de sociale werkbedrijven, PIT Cultuurwijzer. Er zijn nieuwe contacten gelegd met partners als de GGD en JGZ Beekdaelen en JENS Landgraaf rondom de VVE.

De stabiele samenwerking die we met partners zoals het Servicegilde Landgraaf, de Muziekschool, Seniorweb, Welsun, Vrouwengilde Landgraaf, Vrije Academie Parkstad, KBO, Slide dansschool en Theater Landgraaf en de plaatselijke Heemkundevereniging hebben opgebouwd rondom de zomeractiviteiten, gezamenlijke lezingen, de Kinderboekenweek en De week van de opvoeding en die jaarlijks tot velerlei gezamenlijke activiteiten leidden, zijn door de coronamaatregelen dit jaar geminimaliseerd. De samenwerking met de lokale omroep zou net haar beslag krijgen in opnames en uitzendingen van lezingen, hetgeen helaas geparkeerd is.

Bovengenoemde samenwerkingsverbanden zijn, naar alle waarschijnlijkheid, wel stabiel genoeg, om de stilstand tijdens het coronatijdperk te overleven. Helaas is de prille samenwerking met het Katharina Kasper(huis) beëindigd; zij hebben de deuren moeten sluiten.

## 2. Resultaten

### Resultaten

De resultaten zijn gerangschikt naar de drie kerntaken van de bibliotheek: lezen, leren en informeren. De vierde kerntaak (ontmoeting en debat) en de vijfde (cultuur) zijn als een matrix verweven in de genoemde eerste drie kerntaken. Daarnaast wordt de taak ondersteunend gehanteerd.

#### 1. Lezen

- In het kader van leesbevorderingsactiviteiten biedt de bibliotheek regelmatig Boekstart-activiteiten voor jonge ouders aan en organiseert onder andere voorleesontbijten, Kinderjury en Kinderboekenweek. Echter, door corona zijn dit jaar de activiteiten rondom de Kinderjury niet doorgegaan en de activiteiten rondom de voorleesontbijten en Kinderboekenweek zijn gehalveerd.
- Door een verhoogde samenwerking met de VVE-partners worden steeds meer elementen van 'Boekstart in de Kinderopvang' uitgevoerd en/of het belang van ingezien; voorbereidende gesprekken lopen in deze om dit te verankeren via convenanten.
- In de gemeente Landgraaf biedt de volledige peuteropvang het VVE-traject aan en zijn we, in afstemming met de partners, per 2020 gestart met de volgende procedure:
  - Rond 4 maanden na de geboorte krijgen verzorgers een voucher vanuit de gemeente toegestuurd waarmee men het Boekstartkoffertje kan ophalen in de bibliotheek.
  - Bij 7 maanden tijdens het gesprek op het consultatiebureau is aandacht of het Boekstartkoffertje is opgehaald. Eventueel wordt opnieuw een voucher verstrekt.
  - Bij 14 maanden vindt het toelidingsgesprek plaats naar de VVE door het consultatiebureau: verzorgers ontvangen een flyer van de bieb over leesplezier plus een prentenboek.
  - Bij 2,5 jaar vindt de intake bij de peuteropvang plaats: verzorgers ontvangen een (rug)zakje met daarin een Boekstart-trommel en een prentenboek.
  - Aansluitend kunnen laagtaalvaardige gezinnen in aanmerking komen voor deelname aan de VoorleesExpress via de doorverwijzing van de peuteropvang naar de bibliotheek.
- Veel elementen van dBos aangaande de doorgaande leeslijn worden op alle scholen in het werkgebied Landgraaf-Onderbanken ingezet; werken met leesconsulentes en lees coördinatoren, opstellen van schoolwerkplannen, uitvoeren van de monitor, ondersteunen via een leesclub, enz. Met drie scholen in Landgraaf is in 2020 het convenant 'dBos in het PO' getekend.
- dBos in het VMBO  
Om samenwerking te verankeren is in 2020 met de VMBO-school Brandenburgcollege een samenwerkingsconvenant dBos in het VMBO getekend. Deze samenwerking houdt in dat we structureel leesbevorderende activiteiten organiseren die gericht zijn op het vergroten van leesplezier bij leerlingen. De activiteiten worden georganiseerd voor alle leerjaren van de school en worden geëvalueerd met de docenten. Vanwege covid-19 hebben nog geen activiteiten plaats gevonden.  
Ook zal er binnenkort een boekencollectie voor de school samengesteld worden, betaald uit de gehonoreerde aanvraag Leesoffensief en wordt een fysieke schoolbieb ingericht.
- (Digi)Taalhuis is gecertificeerd! Tijdens de sluitingsperiode is het (digi)Taalhuisdocument opgesteld, als basis voor de certificering, waarna dit document besproken en bijgesteld is door alle betrokken netwerkpartners. Op 18 december 2020 vond de audit plaats, hetgeen we glansrijk hebben doorlopen.  
Het Taalhuis vervult een grote functie op het gebied van lezen, schrijven, praten en luisteren. De taalleerders worden daarin ondersteund door vrijwilligers en deze op hun beurt door de medewerkers van de bibliotheek, die in deze de kartrekker zijn van het Taalhuis.

Het Taalhuis is een netwerkconcept, waarin ook vele andere partners hun rol nemen, zoals Relim, ISD Bol, het gemeentelijk werkbedrijf, MOB te Landgraaf en de sociaal-maatschappelijke dienst Welsun/CMWW als ook andere partners uit het Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad.

- De dienst Boek-aan-Huis voor de niet mobiele burger wordt aangeboden in Landgraaf en in Onderbanken.

## 2. Leren

- Op alle scholen in Landgraaf (met uitzondering van de Wissel en de Wegwijzer) worden cursussen mediawijsheid gegeven aan leerlingen van groep 8. Ook aan de scholen in Onderbanken worden deze aangeboden. Er vindt sporadisch afname plaats. Echter, door corona (gedeeltelijke sluiting van scholen en de overstap naar digitaal onderwijs) zijn deze lessen in 2020 komen te vervallen.
- Onder het motto 'Van collectie naar connectie' worden steeds meer deelcollecties ter ondersteuning van een levenslang leren ingezet; zo zijn er verschillende taalcollecties en andere collecties rondom Anders lezen, rondom JOGG (jongeren op gezond gewicht) en dementie, als ook de Limburgcollectie.
- Zelfstudie medewerkers en vrijwilligers
- Met name tijdens de eerste sluitingsperiode hebben medewerkers en ook een aantal van de vrijwilligers een *zelfstudie* opgepakt; met name door het volgen van digitale cursussen via Good Habitz, waar de VOB een contract mee afgesloten heeft.
- Vooruitlopend op het project Informatiepunt Digitale Overheid (IDO), (hetgeen wij officieel starten per augustus 2021), willen wij nu al werken aan ondersteunende samenwerkingsverbanden, waaronder die met het Senior Web. De bibliotheek faciliteert Senior Web door structureel ruimte ter beschikking te stellen voor de SOOS.
- De pilot Bibliotheek-SenioWeb *Doorgaande leerlijn* is inmiddels afgestemd met de gemeente Landgraaf. Na de cursusreeks *Klik & Tik* biedt SW een paar modules aan, gefinancierd door de gemeente, en aansluitend biedt de bibliotheek weer *Digisterker* aan. De pilot Bibliotheek-SeniorWeb *Doorverwijzen klant* is geparkeerd tot na het coronatijdperk. Als de frontofficemedewerker *Informatie en Advies* van de bibliotheek inschat dat de digitale hulpvraag van een burger meer tijd omvat dan tussen de 5 en 10 minuten kan hij/zij deze burger 'warm' overdragen naar een begeleider van de SOOS. De streefdatum van start was maart/april 2020.
- (Digi)Taalhuis en zelfredzaamheid.  
Werken aan taalvaardigheden (lezen, schrijven, spreken) gebeurt via de vele activiteiten rondom de Taalpunten in het Burgerhoes en de Sjinskoel en in de vier actieve taalcafés. Het (Digi)Taalhuis wordt mede gedragen door vele vrijwilligers. Vrijwilligers zijn actief als taalmaatje voor een taalleerder, in het taalcafé en/of als begeleider van de digi-cursussen *Klik & Tik* en *Digisterker* en/of het *Belastingspreekuur*.  
Werken aan digivaardigheden gebeurt nu steeds meer met de ketenpartners SeniorWeb, de Gemeente Landgraaf en werkbedrijven (ISD BOL, Relim, Mens Ontwikkel Bedrijf) en respectievelijk in Onderbanken met CMWW en (het inmiddels opgeheven) Katharina Kasperhuis

Ondanks de wisselende coronamaatregelen is het Taalhuis goed staande gebleven, het fysiek geven van digitale cursussen is wel verschillende periodes behoorlijk onder druk komen te staan.

Werken aan sociale, juridische en gezondheidsvaardigheden gebeurt indirect, door workshops rond dit thema te integreren in het taalcafé. Hiervoor is onder leiding van de gemeente provinciale subsidie aangevraagd voor camouflage cursussen - de workshopcarrousel-, ontwikkeld en gegeven door het VISTA-college. Daarnaast vond er maandelijks, afwisselend in Landgraaf en Onderbanken, een juridisch spreekuur plaats. Ook waren we betrokken bij het JOGG. Indien de coronamaatregelen het toelieten vond er een maandelijks spreekuur rondom dementie *De geheugentafel* plaats, geleid door de stichting Alzheimer Parkstad Limburg. Tijdens de bijeenkomsten binnen het taalcafé was aandacht voor landelijke thema's, zoals de donorwet.

### 3. Informeren

- De bibliotheek heeft samen met haar netwerkpartners lezingen, workshops en cursussen en andere activiteiten afgestemd:
  - Jaarlijks de lezingen met de heemkunde verenigingen van Landgraaf (LGOG) en Onderbanken, de muziekschool, VAZOM en het Vrouwengilde;
  - Maandelijks via het Gebruikersoverleg Burgerhoes de producten/diensten/activiteiten met SeniorWeb, Service Gilde, Lokale Omroep landgraaf, Klant Contact Centrum Gemeente (KCC) en de Vrijwilligerscentrale;
  - Jaarlijks met een vaste groep partners de Zomerschoolactiviteiten voor senioren;
  - Per kwartaal via Click(4Culture) de culturele educatieve activiteiten richting het primair onderwijs;
  - Twee maandelijks via het Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad de taal- en leesbevorderingsactiviteiten ten behoeve van de laaggeletterden. Hierbinnen zijn partners van Onderbanken en Landgraaf actief;
  - Tweemaal per jaar via het leescoördinatorennetwerk de taal- en leesbevorderingsactiviteiten ten behoeve van de basisscholen;
  - Tweemaal per jaar het overleg in het kader van de organisatie van de week van de opvoeding en de peutermaand;
  - Afstemming programmering in kader van het IKC/dienstverleningsconcept de Sjinskoel met de school, KDV en buitenschoolse opvang (Humanitas) en PSZ (CMWW).
- Via het redactieoverleg rondom de narrowcasting Burgerhoes en burgerhoes.nl.
- Via Broadcasting: de lokale omroep maakt in overleg opnames van met name leesbevordering-promotie. Deze worden (per 2020) via kanaal 49 uitgezonden. Dit kanaal is alleen beschikbaar voor de Ziggoleden. (20-25% van de gezinnen). Het moge duidelijk zijn dat corona ook hier flinke bressen in heeft geslagen. Wijzigingen in programmering en/of het vervallen van programma's zijn veelvuldig naar de klanten/bezoekers gecommuniceerd via alle mogelijke kanalen.

### Ondersteunend

- Uitbouw burgerparticipatie: er werken momenteel 137 vrijwilligers op 15 medewerkers; deze worden onder andere ingezet voor individuele en groepsgewijze begeleiding van e-learning, aanpak laaggeletterdheid, in de schoolbibliotheken, voor toezicht tijdens zelfbedieningsuren, en/of voor het leveren van boek-aan-huis diensten.
- Regelmatig wordt een digitale Nieuwsbrief naar klanten en bezoekers opgesteld en verstuurd vanuit het bibliotheekstelsel.  
In plaats van een selectie uit de activiteitenkalender gingen de berichten nu voornamelijk over de sluiting of de beperkte heropening van de bibliotheek en de activiteiten. In 2019 ontstonden meerdere folders rondom een nieuwe dienst/product, hetgeen fysiek en selectief aan leden en bezoekers uitgedeeld werd. Begin 2020 is dit gebundeld, samen met het activiteitenprogramma in een tweemaandelijks boekje.
- Instagram heeft momenteel 4.150 volgers.
- De biebapps, vele widgets en producten van de KB zijn geïmplementeerd binnen de bibliotheekwebsite, die in WaaS opnieuw is opgezet.
- Voor Het Taalhuis is een volgsysteem aangekocht: Tool voor Taalcoaching-Match. Dit systeem is hard nodig om de voortgang van de taalleerders en de inzet van de vrijwilligers te matchen. Hierdoor zijn we beter in staat te voldoen aan de landelijke monitoring.

## Kengetallen

De bibliotheken maken een ontwikkeling door van collectie naar connectie, naar een brede maatschappelijke bibliotheek. Niet langer is het aantal leden of de uitleningen representatief voor een goed functionerende bibliotheek, maar het aantal bezoekers dat met meer kennis dan bij binnenkomst vertrekt, zich meer ingebed voelt in de lokale gemeenschap of meer (digi)taal vaardig is geworden. En ook een versterking van andere basisvaardigheden zit in het bibliotheekpakket. Dat doen we in een omgeving waar vergrijzing en ontgroening nog steeds hand in hand gaan. In een omgeving met een laag opleidingsniveau, een hoog percentage aan laaggeletterden, grote armoede, met name onder kinderen, waar de gezondheidssituatie dramatisch is en de eenzaamheid hoog.

Preventieve bestrijding laaggeletterdheid begint bij baby's; via de doorlopende leeslijn wordt gestart met Boekstart (in de Kinderopvang), overgaand in de bibliotheek op school, binnen het primair onderwijs en vervolgens binnen het VMBO. Alle nieuwgeborenen kunnen tot 18 jaar gratis lid worden; via een gemeentebrief (bij 4 maanden), via het consultatiebureau (bij 14 maanden) en via de VVE (bij 2,5 jaar) en via de scholen (bij 4 jaar) wordt hierop geattendeerd. Het aantal jeugdleden Landgraaf 0-14 jaar is 1.937.

Via (het project) VoorleesExpress wordt gewerkt met laagtaalvaardige gezinnen; het zijn de kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en scholen die doorverwijzen.

Curatieve bestrijding laaggeletterdheid volwassenen wordt aangepakt via de Taalhuizen; inmiddels heeft Landgraaf rond de 49 taalvrijwilligers en Onderbanken 13.

### Taalhuis Landgraaf 2020

	Cursisten	Vrijwilligers		Totaal
		Gecertificeerd	Niet gecertificeerd	
<b>Man</b>	35	10	5	15
<b>Vrouw</b>	59	24	10	34
<b>Totaal</b>	94 <sup>1</sup>	34	15	49

1 = 78 nog actief eind 2020

### Taalpunt Onderbanken 2020

	Cursisten	Vrijwilligers		Totaal
		Gecertificeerd	Niet gecertificeerd	
<b>Man</b>	7	1	3	4
<b>Vrouw</b>	14	5	4	9
<b>Totaal</b>	21 <sup>2</sup>	6	7	13

2 = 17 nog actief in taalcafé of 1-op-1

### Cursisten en vrijwilligers *Relim, Digisterker, Belastinginvalspreekuur en VoorleesExpress*

		Cursisten	Vrijwilligers
Belastinginvalspreekuur	Man	8	1
	Vrouw	9	2
	Echtpaar	2	
	Personen	10	
	<b>Totaal</b>	<b>29</b>	<b>3</b>
Digisterker	Man	5	3
	Vrouw	5	
	<b>Totaal</b>	<b>10<sup>3</sup></b>	<b>3</b>
Relim leeskring	Man	2	1
	Vrouw	5	
	Personen	9	1
	<b>Totaal</b>	<b>16</b>	<b>2</b>
VoorleesExpress	Gezinnen	16	18

3 = 4 personen hebben de cursus gevolgd

### Deelnemers 2020

	Deelnemers
Geheugentafel Landgraaf	0
Lezing <i>Geheugentafel februari</i> Landgraaf	31
Geheugentafel Schinveld	1
Juridisch spreekuur Landgraaf	4
Juridisch spreekuur Merkelbeek	7

### Klik & Tik Landgraaf

	16-25 jaar	26-35 jaar	36-45 jaar	46-55 jaar	56-65 jaar	65+ jaar	Totaal
Man	0	2	3	2	4	10	
Vrouw	2	3	2	6	5	13	
<b>Totaal</b>	2	5	5	8	9	23	
Vrijwilligers	0	0	1	0	1	1	3 <sup>4</sup>

4 = 50 waarvan 16 individueel (oefenen.nl) en 22 reeds inactief, dus 28 actief eind 2020.

### Klik & Tik Onderbanken

	16-25 jaar	26-35 jaar	36-45 jaar	46-55 jaar	56-65 jaar	65+ jaar	Totaal
Man	0	0	0	0	0	13	
Vrouw	0	0	0	0	3	8	
<b>Totaal</b>	0	0	0	0	3	21 <sup>5</sup>	
Vrijwilligers	0	0	1	1	0	0	2

5 = 24 waarvan 3 individueel (oefenen.nl) en 11 al inactief, dus 13 actief eind 2020.

## Landgraaf

### Jeugd

Alle basisscholen binnen Landgraaf en daarmee alle leerlingen maken gebruik van de bibliotheek of hebben een bibliotheek op school (dBos). Eind 2020 is de Bibliotheek op school, zowel voor de onder- als voor de bovenbouw ingericht voor De Schatgraver, Harlekijn en 't Valder. Basisschool De Wegwijzer bezoekt in verband met de afstand tot de vestiging Waubach de bibliotheek niet fysiek, maar maakt gebruik van project- en themacollecties. Met name door de ontgroening is het aantal jeugdleden toch

weer gedaald in Landgraaf van 2.128 naar 1.937 leden en is het aantal leden van 14 tot 18 jaar het tweede jaar op rij, door betere samenwerking met de middelbare scholen, verhoogd van 1.020 leden naar 1.108 leden. Het aantal uitleningen is uiteraard door de coronamaatregelen flink gedaald en wel met 29%.

#### Volwassenen

Er is een daling van 10% aan leden te constateren: het aantal betalende volwassen leden is gedaald van 1.476 naar 1.324. Dit is verklaarbaar gezien de lage dienstverlening die de bibliotheek heeft kunnen realiseren in verband met de steeds wisselende coronamaatregelen; een periode van sluiting en drie periodes van afhaalbieb. Samenhangend met de coronamaatregelen zien we dat ook het aantal uitleningen gezakt is, en wel met 20%.

#### Bezoekerspassen

Met een bezoekerspas van € 1,- kan de bezoeker de PC gebruiken en gebruik maken van print- en kopieerfaciliteiten. Eind 2020 zien we een stijging van 9% procent; in totaal 716.

#### Taalhuisabonnementen Landgraaf en Onderbanken

Onder de deelnemers van het Taalhuis zijn 35 abonnementen met een gereduceerd tarief (zoals afgesproken binnen de federatie PLB) verstrekt.

## **Onderbanken**

#### Jeugd

Alle basisscholen van Onderbanken en daarmee alle leerlingen maken gebruik van de bibliotheek (leerlingen van de St. Jozef/Merkelbeek en de BS Schinveld) of hebben een bibliotheek op school (leerlingen van de Zeveneik). Het aantal jeugdleden 0-14 jaar is licht gestegen met 19 leden, echter het aantal jeugdleden tussen 14-18 jaar is licht gedaald met 10 leden.

Het aantal uitleningen is uiteraard sterk gedaald door alle coronamaatregelen. Via de schoolportal Isy zijn ouders uitgenodigd om ook voor hun kinderen gebruik te maken van de afhaalbieb via een aan te vragen tijdslot.

#### Volwassenen

Er is een daling van 6% aan leden te constateren. Ook hier is dit verklaarbaar door de verlaagde dienstverlening die de bibliotheek heeft kunnen realiseren in verband met de steeds wisselende coronamaatregelen; een periode van sluiting en drie periodes van afhaalbieb. Samenhangend met de coronamaatregelen valt te constateren dat ook het aantal uitleningen gezakt is en wel met 23 procent.

## **Online bezoekers**

#### Parkstad Bibliotheken

De indeling is sterk doelgroep gericht met een hierop afgestemd producten en dienstenaanbod. Veel landelijke nieuwe sjablonen of templates zijn ook in 2020 weer hierin geïntegreerd. Er wordt aangehaakt aan landelijke acties, zoals de donorwet, promoten digitale cursussen en uiteraard is de website het medium om coronamaatregelen te publiceren.

#### Facebook

Het aantal volgers bedraagt 630: een toename van 19% ten opzichte van 2019. Met name jonge ouders zijn de doelgroep en worden zo geattendeerd op kinderactiviteiten.

#### Instagram

Het aantal deelnemer op Instagram blijft toenemen, mede dankzij het gegeven dat elke werkdag een

bericht geplaatst wordt. Eind 2020 tellen we 4.150 volgers, een stijging van 62% ten opzichte van het jaar ervoor. Het succes hangt mede samen met de leesbevorderingsactiviteiten die vanaf het schooljaar 2019-2020 opgepakt zijn richting VMBO en VWO.

#### Interbibliotheek leenverkeer (IBL)

Leners kunnen gebruik maken van IBL en media 'aanvragen' via de website. Uitgangspunt is dat de bibliotheek voor 99% haar klanten zelf kan bedienen en maximaal 1% weghaalt bij de burens elders in de provincie of het land. Hier voldoen wij aan. De leden kunnen ook muziek aanvragen via CDR.

#### E-book cijfers binnen het werkgebied

	2016	2017	2018	2019	2020
<b>Aantal webaccounts e-books</b>	317	386	463	530	175
<b>Aantal geleende e-books</b>	3.230	4.101	4.393	4.808	5.947



## 3. Kernfuncties

### 1. De basisbibliotheek als warenhuis van kennis en informatie

Deze functie wordt als volgt ingevuld;

- De inzet van de wimmer (wandellende informatiemedewerker) tijdens de openingsuren. De medewerker voert vraagbemiddeling uit. Vanaf de invoering van de zelfbediening worden de medewerkers méér ingezet om de klanten op maat te bedienen.
- Beheer en ontwikkeling van de collectie waarbij kwaliteit gegarandeerd wordt. Op basis van collectieprofielen en doelgroepbehoefte wordt gecollectieerd.
- Ter beschikking stellen van digitale databanken.
- Naast een fysiek en digitaal media-aanbod zijn ook activiteiten in kader van deze functie georganiseerd. Denk aan lezingen/workshops over heemkundige en politiek maatschappelijke onderwerpen.
- Uitleg over de bibliotheekcatalogus, de website, het downloaden e-books aan nieuwe leden.
- Vrijwel dagelijks maken de inlichtingenmedewerkers zowel nieuwe als oude leden vertrouwd met de catalogus van de bibliotheek en de vele biebapps, widgets en producten en diensten die via de website zijn te benaderen.

### 2. De basisbibliotheek als centrum voor ontwikkeling en educatie

#### Mediawijsheid

Mediawijsheid is het geheel van kennis, vaardigheden en mentaliteit om de burger bewust, kritisch en actief deel te laten nemen aan de complexe, veranderlijke en fundamenteel gemedialiseerde wereld.

De programma's die wij in het kader van MediaWijsheid in Landgraaf en/of Onderbanken aanbieden zijn:

- opdrachten mediawijsheid die tijdens introductiebezoeken van scholen worden uitgevoerd,
- lessen mediawijsheid op de basisscholen,
- uitleg aan nieuwe leden van de functionaliteiten van de geautomatiseerde bibliotheekcatalogus en website,
- Klik & Tik-workshops, Digisterker (omgaan met de e-overheid).

#### **Lessen mediawijsheid op de basisscholen**

In 2020 hebben we de lessen helaas niet op de scholen kunnen organiseren. We hopen de lessen in 2021 weer te continueren.

#### **Klik & Tik**

Iedere week staan er in Landgraaf drie vrijwilligers klaar om mensen te helpen bij het leren omgaan met de computer. Deze vrijwilligers samen hebben ondanks alle coronabeperkingen in totaal 34 cursisten begeleid.

Zowel in Schinveld als in Merkelbeek is er één vrijwilliger beschikbaar. In Schinveld vindt de cursus plaats in de bibliotheek zelf. In Merkelbeek is de cursus in de kleine zaal naast de bibliotheek. Eenentwintig cursisten hebben de cursus in Onderbanken gevolgd.

#### **Cursus Digisterker**

Bij de cursus Digisterker staan vier keer per jaar drie vrijwilligers klaar om de cursus Digisterker te geven in de bibliotheek van Landgraaf. Onder andere het omgaan met informatie van de e-overheid,

het gebruik van DigiD, mijn overheid en de Sociale Verzekeringsbank wordt de cursisten aangeleerd. In totaal waren er tien aanmeldingen, maar door corona hebben pas vier personen deze cursus kunnen doorlopen.

### ***Juridisch spreekuur***

Advocate Suzan Jongen heeft tot en met maart het Juridisch Spreekuur in de bibliotheken van Landgraaf en Merkelbeek gehouden. In totaal hebben elf bezoekers in januari en maart gebruik gemaakt van het Juridisch spreekuur.

### ***Belastingspreekuur en -invuluur***

In samenwerking met drie vrijwilligers (een oud-Belastingdienstmedewerker, een accountant en een administratief medewerker) hebben in 2020 opnieuw het Belastingpreekuur en de invuluren voor de Belastingaangifte plaatsgevonden. Een aantal invuluren hebben nog fysiek kunnen plaatsvinden, daarna is ervoor gekozen om hulp telefonisch aan te bieden. De vrijwilligers hebben in totaal negenentwintig personen kunnen helpen.

### ***Geheugentafel***

In samenwerking met Alzheimer Parkstad heeft in 2020 in maart de Geheugentafel in Schinveld plaatsgevonden. Tijdens dit spreekuur kunnen mensen met geheugenproblemen, mantelzorgers en professionele hulpverleners terecht met vragen. Alzheimer Parkstad zorgt voor een kundige vrijwilliger.

Daarnaast beschikt de bieb in Landgraaf en Schinveld over een 'geheugenkabinet', een boeken- en spellencollectie over geheugen en dementie. Ook heeft Alzheimer Parkstad in februari samen met de bieb een lezing in de Pinkpopzaal georganiseerd. In totaal hebben we tweeëndertig bezoekers mogen verwelkomen tijdens de bijeenkomsten van Alzheimer Parkstad.

## **Taal- en leesbevordering**

### ***Taalcafés***

De Taalcafés in de bieb Landgraaf en op het Sunplein zijn verder geprofessionaliseerd. Naast het gezellige kopje koffie vinden er interessante gesprekken plaats, wordt er samen gelezen, gerekend, geschreven en taalspellen gespeeld. Ondanks corona is het taalcafé nog open geweest. Vrijwilligers werden minder vaak ingepland, zodat de cursisten toch wekelijks konden komen. Dit heeft gezorgd voor een wekelijks bezoekersaantal van vijftien tot twintig mensen met daarbij zes vrijwilligers. Toen de bibliotheek was gesloten, is online het taalaanbod zoveel mogelijk voortgezet. Zo konden cursisten gebruikmaken van een padlet (een online klaslokaal waar je oefeningen kunt vinden) en via onlinebijeenkomsten aan de slag in groepjes of 1-op-1 met vrijwilligers.

Op het Sunplein geeft een drietal vrijwilligers samen het taalcafé vorm. Ongeveer zestien mensen weten wekelijks dit taalcafé te vinden. Door corona is dit taalcafé in twee groepen verdeeld. Een helft van de groep komt op dinsdag, de andere helft komt op donderdag. Tijdens de lockdown hebben de vrijwilligers (telefonisch) contact gehouden met de cursisten.

Naast deze twee taalcafés is er in samenwerking met Wijk- en belangenvereniging Oud-Eikske in 2019 een nieuw taalcafé opgestart in het Wijkcentrum, gerund door eigen vrijwilligers, aangevuld door één van 'onze' taalvrijwilligers. Een keer per twee weken komt hij nieuwe materialen lenen. In dit taalcafé komen wekelijks vijf à zes cursisten.

### ***Leeskring Relim (laaggeletterden) en minibieb***

Ook in 2020 is samen met SWV-bedrijf Relim de leeskring voortgezet. Een groep van zeven personen heeft een boek gelezen dat herschreven is in 'makkelijk Nederlands'. Wanneer een boek is uitgelezen

vindt er een toepasselijke eindactiviteit plaats. Door corona heeft de tweede leeskring helaas geen doorgang kunnen vinden.

Daarnaast is de mini-bibliotheek binnen Relim actief onder de naam *Boek bij de Boterham*. Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt kunnen een keer per maand tijdens de lunch boeken lenen of aanvragen bij de bibliotheekvestiging in het Burgerhoes. Negen personen hebben in 2020 hier gebruik van gemaakt. In september is bovendien een enquête gehouden onder de medewerkers om een nieuwe collectie boeken aan te kunnen bieden en om meer medewerkers op de hoogte te brengen van *Boek bij de Boterham*.

#### *Onderbanken*

Met name door de inzet van een nieuwe medewerker is de vormgeving van het taalcafé verder ontwikkeld. Dit levert een stabiele basis van vier vrijwilligers die wekelijks zo'n elf taalleerders verder helpen met de Nederlandse taal. Toen het fysieke taalcafé niet meer mogelijk was, zijn de opdrachten bij de cursisten thuisbezorgd.

#### *Taalkids*

In Schinveld begeleiden een tweetal vrijwilligers van CMWW acht kinderen met het leren van de Nederlandse taal. Iedere woensdag (behalve tijdens de schoolvakanties) komen de kinderen naar de bibliotheek om hier taalspelletjes te spelen. Deze bijeenkomsten zijn ook altijd in thema (feestmaand/jaargetijde). De vrijwilligers en begeleiding is geheel voor rekening van CMWW, de bibliotheek faciliteert de ruimte. Door corona is deze begeleiding vanaf maart gestopt.

#### *Week van Lezen & Schrijven*

In de week van de Lezen & Schrijven waren er ondanks corona toch verschillende activiteiten. Zo was er op maandag tijdens het taalcafé een letterspeurtocht in Op de Kamp en in de middag was er *Boek bij de Boterham* bij Relim. Op dinsdagavond vond er een vrijwilligersavond plaats waar vrijwilligers hun ervaringen deelden. Op de woensdag heeft er tijdens het taalcafé in Schinveld een speurtocht plaatsgevonden en is er aansluitend het Taalhuisspreekuur Schinveld gelanceerd.

Het Mensontwikkelbedrijf, ISD BOL en Wiertz Personeelsdiensten organiseerden op donderdag een inloopspreekuur in bibliotheek Landgraaf voor mensen die op zoek waren naar werk. Deze mensen kregen persoonlijke hulp en begeleiding van een van de specialisten.

In de avond vond vervolgens de jaarlijkse taalborrel in Schinveld plaats. De week is vrijdag afgesloten met het reguliere taalhuisspreekuur en het taalcafé in wijkcentrum Eikske.

Tevens heeft de bibliotheek in samenwerking met *Koukleum* (de beheerders van de mini-bieb in Landgraaf) boekenleggers en gouden tickets ontwikkeld. Middels een scancode op de boekenlegger kwamen mensen in contact komen met het Taalhuis in de bibliotheek.

#### *Taalhuis*

Het Taalhuis is er voor vrijwilligers en cursisten. Tijdens het wekelijkse Taalhuisspreekuur hebben vele nieuwe taalvrijwilligers en cursisten zich aangemeld om deel te nemen aan het aanbod. De taalhuisconsulent beantwoordt tijdens dit spreekuur alle vragen en zorgt voor een goede intake, zodat de vrijwilliger op de juiste plek belandt en de cursist naar de juiste begeleiding wordt doorverwezen. Naast dit spreekuur wordt er ook geïnvesteerd in de begeleiding van vrijwilligers. Zo vindt er jaarlijks een persoonlijk evaluatiegesprek plaats en in 2020 zijn er bovendien drie netwerkbijeenkomsten voor taalvrijwilligers georganiseerd. Bij deze netwerkbijeenkomsten is er altijd een docent van VISTA aanwezig die de vrijwilligers tips kan geven omtrent het begeleiden van cursisten.

Het Taalhuis heeft eind 2020 glansrijk de certificering doorstaan. Uit het auditrapport kwamen een aantal aanbevelingen naar voren waaraan we de komende jaren gaan werken: het bereiken van meer autochtone cursisten (NT1-ers) en het meten van de maatschappelijke effecten van de taalactiviteiten.

Bereik:

In 2020 bereikte het Taalhuis met haar taalcafés en taalmaatjes in Landgraaf vierennegentig en in Onderbanken eenentwintig cursisten.

Ook buiten de bibliotheek zijn cursisten bereikt door met netwerkpartners samen te werken:

- Bij het Mens Ontwikkel Bedrijf is er vanaf 2020 weer taalles gegeven door een van de taalvrijwilligers.
- Statushouders zijn begeleid door Welsun. De vrijwilligers zijn door de bibliotheek gefaciliteerd met trainingen en bijeenkomsten.
- Relim is voorzien van een leeskring en een mini-bieb

### 3. De basisbibliotheek als encyclopedie van kunst en cultuur

In 2020 heeft de bibliotheek Landgraaf-Onderbanken op de volgende manieren invulling gegeven aan haar functie 'de basisbibliotheek als encyclopedie van kunst en cultuur'.

#### *Displaytafels*

Op boekentafels worden over snel roulerende thema's, die in de actualiteit zijn, informatie gegeven met zoveel mogelijk aanwezige media. De bezoeker wordt hierdoor steeds zoveel mogelijk op deze actualiteit opmerkelijk gemaakt.

#### *Kunstlezingen*

In samenwerking met de Vrije Akademie ZOM organiseerde de bibliotheek twee kunstlezingen. Luc Laudy gaf aan 130 bezoekers een presentatie over het werk van Van Eyk naar aanleiding van de tentoonstelling in België. Arjen van Prooijen gaf een lezing over Berlijn 48 bezoekers (maximum).

#### *Luisteravonden klassieke muziek*

De bibliotheek organiseerde gedurende vier avonden een luistercursus klassieke muziek. Onder de bezielende leiding van Pierre Rietrae, voormalig directeur van de muziekschool, genoten 120 bezoekers (maximum) van klassieke muziek uit verschillende stijlperiodes.

#### *Zomeractiviteiten voor thuisblijvers*

Een zestal organisaties, te weten de Bibliotheek, de KBO, SeniorWeb, Servicegilde Landgraaf, Vrouwengilde Landgraaf en de Vrije Akademie Parkstad, bundelen jaarlijks de krachten en bieden in de vakantie maanden juli en augustus een gezamenlijk veelzijdig programma aan thuisblijvers. Helaas gooide de pandemie Covid-19 roet in het eten en kon de editie 2020 helaas niet doorgaan. De belangstelling is altijd groot en het programma wordt altijd gewaardeerd door de bezoekers. We hopen dan ook dat dit project in de zomerperiode van 2021 een vervolg krijgt.

#### *Click*

Click staat voor het cursusaanbod Landgraafse Instellingen Cultuur en Kunst en is een samenwerkingsverband van Bibliotheek Landgraaf, Vrije Akademie ZOM, Muziekschool Landgraaf, Oefenbunker, Slide dans, Stichting Poëziefestival Landgraaf en Theater Landgraaf. In september werden 2500 enveloppen op de Landgraafse basisscholen bezorgd. Deze enveloppen waren bedrukt met kleurplaten en gevuld met het activiteiten aanbod van deze instellingen voor het nieuwe schooljaar.

Op 25 september werd wederom de sport en culturdag georganiseerd voor 530 basisschoolleerlingen van de groepen 7 en 8 van de gemeente Landgraaf. Doel van deze dag is de kinderen te laten ervaren welke verenigingen en instellingen er in Landgraaf op het gebied van sport en cultuur actief zijn. De kinderen konden kiezen uit maar liefst 28 workshops. Click verzorgde het culturele aanbod. De bibliotheek organiseerde creatieve workshops voor 50 leerlingen. Alle activiteiten vonden plaats op Sportpark Strijthagen.

### *Creatieve workshops*

In 2020 organiseerde de bibliotheek in samenwerking met Vazom tien creatieve workshops voor de jeugd van 6-11 jaar. Het betrof beeldende workshops met onder andere boeken, letters en lezen gecombineerd met feestdagen en jaargetijden. Deze middagen voorzien in een behoefte en waren een groot succes. 150 kinderen (maximum) namen deel.

## 4. De basisbibliotheek als inspiratiebron van lezen, literatuur en taalstimulering

In 2020 zijn de volgende leesbevordering, taalstimulering en leesplezier activiteiten uitgevoerd:

### *Leesadviezen*

Tijdens de openingsuren en tijdens schoolbezoeken kunnen klanten terecht voor lees- en romanadvies. Ook via de site zijn digitale bronnen te vinden: Literatuurplein, leesplein, lezen voor de lijst, welk boek, boekensalon.

### *Literatuurprijzen*

Via boektentoonstellingen, posters en website werden de individuele klanten, zowel de jeugd als de volwassenen, geattendeerd op onder andere de volgende prijzen: Gouden en Zilveren Griffels en Penselen, de Gouden Zoen, De Gouden Uil, Libris-Literatuurprijs, Ako-Literatuurprijs en PC Hooftprijs. De bekroonde boeken worden in de collectie opgenomen ter uitleen.

### *Leesclubs*

De leesclub van bibliotheek Landgraaf kwam o.l.v. Leny Ruiters met gemiddeld 12 deelnemers 6 keer bij elkaar. De literatuurclub van het VrouwenGilde o.l.v. Frans Verlaan kwam 6 keer met gemiddeld 10 deelnemers bij elkaar. De leesclub t.b.v. het primair onderwijs o.l.v. Ellen Bastiaens kwam 7 keer met gemiddeld 6 deelnemers bij elkaar

### *Onderbanken*

De leeskring kwam in Schinveld o.l.v. van dhr. Goertzen met 5 personen 1 keer bij elkaar.

### *Nederland Leest*

In de maand november werd voor het 15<sup>e</sup> jaar de grootste leesbevorderingsactiviteit ooit in Nederland gehouden *Nederland Leest*. Naar Amerikaans voorbeeld werd aan leden van de bibliotheek het gratis boek *Het zwijgen van Maria Zachea* van Judith Koelemeijer uitgedeeld. In het kader van *Nederland leest junior* ontvingen 162 brugklassers van het Eijkhagencollege het boek *Dwars door de storm* van Martine Letterie en Karlijn Stoffels.

### *Nationale Voorleesdagen*

#### *Landgraaf*

In het kader van de Nationale Voorleesdagen organiseerde de bibliotheek een muzikale theatervoorstelling. Katuscia Principato speelde deze interactieve voorstelling, die gebaseerd is op het prentenboek van het jaar 2020 *Moppereend*. Aansluitend was er voor alle deelnemers een gezonde wrap en een kleine smoothie, klaar gemaakt door voedingscoach André Mostard. Na afloop ontving ieder kind een goedgevulde goodiebag, gesponsord door supermarkt Plus. Deze zeer geslaagde activiteit is tot stand gekomen door samenwerking van de bibliotheek met JOGG Landgraaf. 120 personen(maximum) namen deel. Daarnaast werd aan 6 kleutergroepen voorgelezen uit het prentenboek van het jaar.

### Onderbanken

In Onderbanken werd aan de kinderen van de groepen 1 en 2 voorgelezen uit het boek *Moppereend* en genoten de kinderen na afloop van een gezond ontbijt. Burgemeester Geurts las voor aan de kinderen van groep 5.

### Voorleeswedstrijd

In 2020 organiseerde de bibliotheek de kwartfinale (plaatselijk ronde met 9 deelnemers, 8 uit Landgraaf en 1 uit Onderbanken) van de landelijke voorleeswedstrijd. IJzersterke deelnemers lieten hun verhaal horen, waarbij ze een goed luisterend oor vonden van meegekomen supporters. De jury bestaande uit de wethouder en oud-leerkrachten hadden de zware taak om de beste voorlezer te kiezen.

De winnaars van de Landgraaf finale waren Brieck van basisschool Wereldwijs en Didy van basisschool Op Gen Hei. Brieck las voor uit *Daantje de wereldkampioen* en Didy uit *Sjakie en de chocoladefabriek*.

### BoekStart

In het kader van het BoekStartproject organiseerde de bibliotheek vier ouder-met-baby/dreumessen-bijeenkomsten. Esther Sluismans, logopediste en cursusleidster, verbonden aan *Zing, speel en gebaar* gaf de workshop *Voorlezen met gebaren*. Esther liet 20 ouders met baby (maximale aantal) ervaren hoe gemakkelijk babygebaren toegepast kunnen worden bij het voorlezen, spelen en zingen.

Trees Verburg van de Stichting Oscar was te gast met een compilatie van liedjes uit haar voorstellingen. Kindjes werden uitgenodigd om mee te zingen en mee te spelen. Hierbij waren 24 kindjes en ouders (maximale aantal) aanwezig.

Tot slot verzorgde Aukje Delnooz een aantal workshops dansen aan de hand van prentenboeken voor ouders en dreumesen met in totaal 41 deelnemers.

### VoorleesExpress

In seizoen 2 (start februari 2020) was ouderbetrokkenheid het belangrijkste aandachtspunt. Ouders moeten actief deelnemen aan de wekelijkse voorleessessies. Door een betere voorlichting aan de ouders vooraf is deze ouderbetrokkenheid verbeterd. Doordat ook de scholen de ouders vooraf beter hadden voorgelicht waren gezinnen veel beter op de hoogte van de bedoeling van het project.

In maart hebben we door corona het project tijdelijk stilgelegd. Rond juni zijn de eerste vrijwilligers weer begonnen met hun voorleessessies. Dit heeft wel voor vertraging gezorgd. De meeste gezinnen van seizoen 2 waren pas aan het einde van 2020 klaar. Hierdoor zijn er in seizoen 3 (start september 2020) maar 6 van de 15 gezinnen gestart. Het derde seizoen is daarom opgeschoven naar het voorjaar van 2021.

### Read2Me!

Op scholen voor voortgezet onderwijs krijgt het taalbeleid de laatste jaren meer nadruk. Een landelijk product dat ingezet werd is *Read2Me!*: een voorleeswedstrijd voor brugklasleerlingen van het voortgezet onderwijs. *Read2Me!* sluit aan bij een belangrijk doel van fictie-onderwijs in de basisvorming: het bevorderen van het plezier in lezen.

Vier groepen van het Brandenbergcollege namen deel aan deze wedstrijd. De bibliotheek hielp bij de organisatie en leverde op school een boekencollectie. De geplande afsluiting met de auteur Margie Woodrow kon helaas niet doorgaan.

Kinderen oefenen gedurende het gehele schooljaar hun leesvaardigheid. Vaak lezen kinderen in de vakantie minder dan normaal. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen die in de vakantie niet lezen, na de vakantie een terugval hebben in de leesontwikkeling. Deze "zomerdip" is te voorkomen door regelmatig te lezen. In de bieb in Schinveld en Merkelbeek kregen de kinderen van groep 3 en 4 van de basisschool vlak voor de zomervakantie een goed gevulde tas met boeken mee naar huis.

### *Leeslijn*

Kinderen brengen in klassikaal verband regelmatig een bezoek aan de bibliotheek. Op verzoek van het onderwijs kunnen zowel onderdelen van het media-educatieprogramma of leesbevorderingsactiviteiten worden geïntegreerd. Vijf basisscholen maakten van dit programma-aanbod gebruik en bezochten de bibliotheek gedurende het schooljaar regelmatig in groepsverband. Deze bezoeken vinden veelal in de ochtenduren plaats. De volgende educatieve instellingen hebben in 2020 van het aanbod gebruik gemaakt:

- Basisschool Op gen Hei (vestiging Burgerhoes)
- Basisschool Wereldwijs (vestiging Burgerhoes)
- Basisschool voor speciaal onderwijs De Wissel (vestiging Burgerhoes)
- Basisschool An d'r Put (vestiging Ubach over Worms)
- Openbare basisschool de Speurneus (vestiging Ubach over Worms)

Het aantal groepsbezoeken in 2020: 180 met gemiddeld 25 leerlingen per groep. Totaal aantal leerlingen: 4525.

We kennen drie dBos-scholen in Landgraaf (de Bibliotheek op school): Harlekijn, De Schatgraver en 't Valder. Voor groep 1 t/m 8 is een schoolbibliotheek ingericht. Leerlingen maken minimaal eens per drie weken hier gebruik van.

### *Voorlezen*

De leesconsulent leest structureel voor op deze basisscholen. In 2020 is voorgelezen aan de groepen 1 t/m 8 in totaal 73 sessies.

### *Onderbanken*

Onderbanken heeft een dBos-school, namelijk De Zeveneik. Voor groep 1 t/m 8 staat hier een omvangrijke schoolcollectie, waar de leerlingen continu gebruik van kunnen maken.

De scholen die hebben deelgenomen aan de leeslijn zijn daarnaast:

- Basisschool Schinveld (vestiging Schinveld)
- Basisschool St. Jozef (vestiging Merkelbeek)

Het aantal groepsbezoeken in 2020: 298 met gemiddeld 22 leerlingen per groep. Totaal aantal leerlingen: 6556

### *Project- en wisselcollecties*

De bibliotheek biedt scholen en culturele instellingen de mogelijkheid om de bibliotheek met een zekere regelmaat te bezoeken en om ter ondersteuning van en als aanvulling op het reguliere onderwijs project- en wisselcollecties te lenen.

In 2020 is een projectcollectie aan Landgraafse scholen en instellingen uitgeleend. Aan acht basisscholen, een school voor het voortgezet onderwijs, vijf peuterspeelzalen, twee kinderdagverblijven en een zorginstelling werden 370 projectcollecties geleverd.

## 5. De basisbibliotheek als podium voor ontmoeting en debat

In kader van de functie 'podium voor ontmoeting en debat' zijn georganiseerd:

### **Lezingen**

#### Landgraaf

De lezing *Vlaanderen-Nederland* door Lut van Hove van NL-Xperience trok 60 bezoekers. 69 bezoekers kwamen naar de lezing *De slag om de Atlantische oceaan* door Hub Schetters die in samenwerking met het LGOG werd georganiseerd.

#### *Online workshop*

In samenwerking met mediaplatform GeenKwats organiseerde de bibliotheek een online workshop *Nepnieuws tijdens de coronacrisis*. Aan de 29 online bezoekers werd getoond hoe zij nepnieuws konden herkennen en zich hiertegen konden beschermen.

#### *Kinderboekenweek*

Tijdens de jaarlijkse Kinderboekenweek in oktober organiseerde de bibliotheek in samenwerking met Theater Landgraaf de vertelvoorstelling *De brief voor de koning* door Eric Borrias. De voorstelling werd gespeeld voor in totaal 30 bezoekers (maximum) in de leeftijd van 6 tot 10 jaar.

#### Onderbanken

In Merkelbeek en Schinveld was kinderboekenschrijver Michael Reefs te gast in groep 5. Van zijn verhaal genoten 33 kinderen.

#### *JOGG*

In samenwerking met JOGG Landgraaf organiseert de bibliotheek ieder jaar een aantal activiteiten voor de jeugd en de volwassenen. Helaas hebben we alle activiteiten moeten verplaatsen naar 2021.

#### *Onderbanken*

In samenwerking met JOGG en Xplore Beekdalen organiseert de bibliotheek ieder jaar een tweetal activiteiten voor de jeugd. Alle activiteiten zijn verplaatst 2021.

#### *Week van de Opvoeding*

Ter gelegenheid van de Week van de Opvoeding organiseert de bibliotheek jaarlijks met haar netwerkpartners een zeer succesvolle kidsmarkt. Helaas kon de markt dit jaar niet doorgaan en is de deze markt verplaatst naar 2021.

#### *Mama-café*

Het Mama-café, een samenwerkingsverband van Kind en Gezin en de bibliotheek vond driemaal plaats. Gemiddeld waren 15 personen per ochtend aanwezig. In het Mama-café kunnen ouders gezellig samen met andere ouders praten en deelnemen aan diverse activiteiten.



## 4. Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Stichting Bibliotheek Landgraaf-Onderbanken vergaderde in het verslagjaar 2020 door corona slechts tweemaal: op 15 april digitaal en op 8 oktober fysiek. Aanvullend is, als het dagelijks bestuur dit wenselijk achtte, een informatiebrief opgesteld en verspreid. Naast de vaststelling van het financieel en inhoudelijk jaarverslag 2019, de begroting en het jaarplan 2021 kwamen aan de orde: de positionering van de bibliotheek Onderbanken binnen Beekdaelen, nieuwe (aanvragen voor) projecten en activiteiten in relatie tot onze visie, de eventuele herinrichting binnen het Burgerhoes, de toets Cultural Governance en het rooster van aftreden. In plaats van een afsluitende eindejaarsviering met vrijwilligers en personeel is gekozen voor een persoonlijke attentie.

### Bestuurssamenstelling per 31december 2020

- Mevrouw dr. E. Bastiaens, secretaris, bestuurslid sinds 2006
- J.M. Bons, penningmeester, bestuurslid sinds december 2017
- Mevrouw A. Chodakowski-Smeets, vice-voorzitter (per 23 april 2014), bestuurslid sinds 1989
- drs. A.Jacobs, bestuurslid sinds april 2013
- A. Leers, vice-penningmeester, bestuurslid sinds 2004
- Mevrouw mr. M.C.G. Nijssen, bestuurslid sinds oktober 2014
- drs. M. van der Weerden, voorzitter (per 28 februari 2008), bestuurslid sinds 2006

### Nevenactiviteiten bestuursleden

In kader van de Cultural governance-regels acht het bestuur het noodzakelijk om volledige transparantie te geven in de nevenfuncties die de bestuursleden bekleden. Vandaar dat we onderstaand overzicht jaarlijks publiceren.

- Mevrouw dr. E. Bastiaens
  - Projectmanager Universiteit Maastricht
- J.M. Bons
  - Voorzitter wandelgroep Euregio
- Mevrouw A. Chodakowski-Smeets
  - Voorzitter toneelvereniging 't Auwt durpstoniël' Merkelbeek
  - Bestuurslid gepensioneerden Arbeidsvoorziening
- drs. A. Jacobs
  - Business Proces Manager bij Vodafone Ziggo
- A. Leers
  - HRData4U, Medtronic BV
  - Penningmeester stichting *Je droomauto*
  - Administrateur VVE Welten VI
- Mevrouw mr. M.C.G. Nijssen:
  - Advocaat bij Thuis & Partners Advocaten te Heerlen
  - Bestuurslid Stichting Kamermuziek Limburg (Orlandofestival en CHC)

- drs. M. van der Weerden
  - Docent Geschiedenis Bernardinuscollege te Heerlen
  - Secretaris Federatie Parkstad Limburg Bibliotheken

## Toets Cultural Governance

In deze bijlage staat beschreven welke bepalingen van de Code Cultural Governance, 'Pas toe of leg uit', worden nageleefd door de Bibliotheek Landgraaf-Onderbanken. De Stichting Bibliotheek Landgraaf-Onderbanken valt onder het Bestuur-model.

### **Bepalingen voor de directie**

- 2.1 Bij de werving en selectie van directieleden wordt gewerkt met een vooraf opgestelde profielschets.
- 2.2 Het bestuur overweegt om deskundigen van buiten de instelling te betrekken bij de procedure voor de vervulling van een directiefunctie.
- 2.3 Een delegatie uit het bestuur voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur. De uitkomsten hiervan worden besproken door het bestuur. Van het functioneringsgesprek en van de bespreking wordt een verslag opgemaakt dat door of namens het bestuur wordt gearhiveerd. Zie Bestuurs- en directiereglement, art 10, nr. 1 en nr. 10 en art 11, nr. 1.
- 2.4 De structuur en de hoogte van de bezoldiging van de directieleden sluiten aan bij het karakter van de instelling en zijn in overeenstemming met de eventuele wettelijke voorschriften of subsidievoorwaarden.
- 2.5 Als er sprake is van een eenhoofdige directie wordt een directiereglement opgesteld. Hierin zijn vastgelegd de door het bestuur gedelegeerde bestuurlijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Het directiereglement wordt vastgesteld door het bestuur.
- 2.6 Directieleden melden elke relevante nevenfunctie aan het bestuur. Als uitgangspunt geldt dat voorafgaande toestemming is vereist bij betaalde nevenfuncties en bij onbetaalde nevenfuncties met een potentieel tegenstrijdig belang. (Wordt gepubliceerd in het jaarverslag).

### **Bepalingen voor het bestuur**

- 2.7 Bij de werving en selectie van leden van het bestuur wordt gewerkt met een vooraf opgestelde profielschets, waarin de omvang van het bestuur en de vereiste kwaliteiten van de bestuurders worden beschreven. Zie Bestuurs- en directiereglement, art 5, nr. 1 en nr. 2.
- 2.8 Het bestuur evalueert de profielschets periodiek, maar in ieder geval bij het ontstaan van een vacature. Zie Bestuurs- en directiereglement, art 5.
- 2.9 Het bestuur is zo samengesteld dat de leden onafhankelijk van elkaar, van de directie en van deelbelangen kunnen functioneren als goede bestuurders en als goede toezichhouders en adviseurs van de directie.
- 2.10 In het bestuur heeft niet meer dan één voormalig directielid zitting. Deze persoon is geen voorzitter van het bestuur.
- 2.11 Het bestuur zoekt bij de werving van leden van het bestuur ook buiten het eigen netwerk.
- 2.12 Het bestuur draagt zorg voor een evenwichtige samenstelling van het bestuur, passende bij de doelstellingen van de instelling.
- 2.13 Het bestuur stelt een gefaseerd rooster van aftreden vast. Vast agendapunt in december.

2.14 Voordat een benoemingstermijn verloopt, beraadt het bestuur zich over de wenselijkheid van herbenoeming. Daarbij wordt zowel gekeken naar het functioneren van betrokkene als naar de meest recente profielschets. Ook wordt aandacht gegeven aan de vraag of vernieuwing wenselijk is.

2.15 De instelling hanteert een benoemingsperiode van drie of vier jaar, met respectievelijk twee- of eenmalige mogelijkheid tot herbenoeming. De maximale zittingsperiode is dus twaalf jaar. Ook bij een positiewisseling van gewoon lid naar voorzitter geldt een maximale termijn van twaalf jaar.

In de statuten is vastgelegd dat (art 5.3) elke bestuurder uiterlijk vier jaar na zijn benoeming aftreedt, volgens een door het bestuur op te maken rooster van aftreding. De aftredende is herbenoembaar. De intentie van het bestuur is om doorstroming te bevorderen, maar als een vacature niet tot een gewenst resultaat leidt, wil het bestuur de mogelijkheid tot herbenoeming openhouden in afwijking tot de gedragsregel.

2.16 Leden van het bestuur treden tussentijds af wanneer dit geboden is, zoals bij onvoldoende functioneren, structurele onenigheid van inzichten, onverenigbaarheid van belangen of anderszins. Ontslag of schorsing van een bestuurslid door het bestuur is geregeld via de statuten.

2.17 De voorzitter van het bestuur wordt in functie benoemd. De voorzitter is verantwoordelijk voor het adequaat functioneren van het bestuur en is het primaire aanspraakpunt voor de leden van het bestuur en de directie.

2.18 Een lid van het bestuur meldt elke relevante (neven)functie aan het bestuur. Een (neven)functie, betaald of onbetaald, is relevant als de vervulling ervan een tegenstrijdig belang met de instelling kan opleveren. Voor de aanvaarding of continuering van een dergelijke functie is goedkeuring van het bestuur benodigd. Nevenfuncties zijn opgenomen in het jaarverslag.

2.19 Het bestuur draagt zorg voor een jaarlijkse (zelf)evaluatie van het eigen functioneren, zowel intern als ten opzichte van de directie. De uitkomsten van de evaluatie en de daaruit voortkomende afspraken worden vastgelegd tijdens de bespreking van het jaarverslag in april.

### **Bepalingen betreffende transparantie en verantwoording**

2.20 De directie voorziet het bestuur - gevraagd en ongevraagd, en tijdig (no-surprises) - van alle informatie die nodig is voor een goede taakvervulling van het bestuur. Het artistiek/inhoudelijke beleid en de concretisering daarvan maken deel uit van die informatie.

2.21 Het bestuur spreekt periodiek met de directie over de gang van zaken binnen de instelling. Tenminste éénmaal per jaar overlegt en besluit het bestuur over de strategie, het algemene beleid en de financiële stand van zaken. Hiertoe behoren de begroting, de jaarrekening en de binnen de instelling gehanteerde systemen van administratieve organisatie en interne controle.

2.22 Het bestuur en de directie bespreken de wenselijkheid om de instelling en zichzelf tegen aansprakelijkheid te verzekeren. (Is gerealiseerd.)

2.23 Voor zover met externe belanghebbenden over de gang van zaken wordt gesproken gebeurt dit, afhankelijk van het onderwerp, door het bestuur of de directie of gezamenlijk. (Is geregeld via het Bestuurs- en directiereglement, artikel 8, nr 1 en nr 2.)

2.24 Het bestuur onderhoudt een open verhouding met de medewerkers en de vaste vrijwilligers van de instelling en hun organen, zoals de ondernemings- of de personeelsraad.

2.25 Het bestuur overlegt ten minste éénmaal per jaar met de externe accountant. Er wordt in elk geval gesproken over de jaarrekening en het risicobeheer en het controlesysteem. Het bestuur ontvangt een afschrift van alle rapportages van de externe accountant aan de directie.

2.26 Het bestuur zorgt ervoor dat werknemers zonder gevaar voor hun rechtspositie (vermeende) onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard kunnen melden.

2.27 Het bestuur vergadert volgens een vastgesteld schema. Bij frequente afwezigheid worden de betreffende bestuursleden daarop aangesproken. In de regel neemt de directie deel aan de vergaderingen van het bestuur. Het bestuur vergadert ten minste éénmaal per jaar buiten aanwezigheid van de directie.

2.28 De instelling neemt in het jaarverslag de profielschets van het bestuur en de relevante - voormalige - (neven)functies van de leden van het bestuur en de directie op. Voor zover leden van het bestuur op voordracht of met goedkeuring van derden zijn benoemd, wordt daarvan melding gemaakt.

2.29 Bestuur en directie melden in het jaarverslag in hoeverre de instelling voldoet aan de Principes en *Best Practice*-bepalingen van de *Code Cultural Governance*. Voor zover dit niet het geval is, lichten zij dit beargumenteerd toe.

Vorig jaar zijn nog aanbevelingen uitgebracht in “Acht principes Governance Code Cultuur 2019” een uitgave van Cultuur+Ondernemen, samen te vatten in vier overkoepelende principes. Bij drie aanbevelingen plaatst het bestuur voor zichzelf een alert.

1. **Waarde scheppen voor en in de samenleving,**

Bij aanbeveling 1.5: Indien sprake is van financiering door een private partij, in welk project of voor welke producten en diensten ook, zal het bestuur hierover vooraf discussiëren en een officieel besluit over nemen.

2. **Integer en rolbewust handelen,**

3. **Zorgvuldig besturen,**

4. **Goed toezicht uitoefenen,**

Bij aanbeveling 7.3: Aandacht blijven houden voor een dialoog met de interne en externe belanghebbenden.

Bij aanbeveling 8.4: Aandacht blijven houden om vier jaar op rij een tot twee nieuwe bestuursleden aan te trekken op basis van opgesteld profiel, vanwege de (te) lange zittingsperiode van de bestaande bestuursleden.

# Bijlagen

## Personeel op 31 december 2020

### **Personele uren Landgraaf**

Personeelsbezetting uren per week op 31 december	2019	2020
	328	330

### **Personele uren Onderbanken**

Personeelsbezetting uren per week op 31 december	2019	2020
	59	59

Totaal 389  
10,8 fte

### **Ziekteverzuim**

Er waren tien ziekmeldingen. De meldingsfrequentie was 0,68 en het verzuimpercentage 5,8 %.

### **Deskundigheidsbevordering**

De volgende (digitale) cursussen en kennisdelingsbijeenkomsten werden gevolgd door een of meerdere medewerkers rondom de onderwerpen:

- Agressietraining
- Basisvaardigheden
- Bedrijfshulpverlening
- Certificering Taalhuis
- De doorgaande leeslijn VO
- Functionaliteiten bibliotheekstelsel
- (Informatiepunt) Digitale overheid
- Internettool WAAS
- Laaggeletterdheid
- Mediaccoach
- Multimediale didactiek
- Rookvrij
- VoorleesExpress

## Personeelssamenstelling op 31 december 2020

### **Landgraaf**

#### Medewerker Informatie & advies:

- Mevrouw M. Houben 35,0 uur
- Mevrouw J. Kowalski 16,0 uur
- Mevrouw I. Krasovec 30,5 uur
- Mevrouw D. Senden 23,0 uur
- Mevrouw M. Vermeulen 27,0 uur
- Mevrouw L. Vroomen 30,0 uur

#### Medewerker Klanten & leenservice:

- Mevrouw S. Hafez 5,5 uur
- Mevrouw M. Ploum-Quaden 23,0 uur

Medewerker Communicatie & content:

- Mevrouw drs. M. van den Broek 16,0 uur

Coördinator Basisvaardigheden:

- De heer J. Horbach, MA 24,0 uur

Coördinator Activiteiten, personele zaken & educatie:

- Mevrouw C. Voigtmann 36,0 uur

Coördinator/staffunctionaris:

- Mevrouw M. Loupias 36,0 uur

Directeur:

- Mevrouw drs. M. Eijdemans 28,0 uur

**Totaal 9,2 fte**

Als de 10 coördinatie-uren die ingezet worden vanuit de personeelsformatie van Landgraaf voor het werkgebied Onderbanken worden verrekend, betreft het totaal 8,9 fte.

Aantal vrijwilligers ten behoeve van de ondersteuning van:

- Belastinginloop en -invuluur 3
  - Boek-aan-huis 2
  - De Bibliotheek op School 22
  - Digisterker/Klik&Tik/Relim 7
  - Gastheer/gastvrouw 2
  - Leeskringen (Relim, PO) 2
  - Lezingen/activiteiten 1
  - Taalhuis 49
  - VoorleesExpress 18+
- Totaal 106

**Onderbanken**

Medewerker Informatie & advies:

- Mevrouw J. Kleuters 24,0 uur
- Mevrouw M. Vermeulen 5,0 uur
- Mevrouw P. Wery 8,0 uur

Medewerker Klanten & leenservice:

- Mevrouw P. Wery 6,0 uur

Taalhuisconsulente:

- Mevrouw F. Fermans 4,0 uur

Coördinator Basisvaardigheden:

- De heer J. Horbach, MA 8,0 uur

Directeur:

- Mevrouw drs. M. Eijdemans 4,0 uur

**Totaal 1,6 fte**

Als de 10 coördinatie-uren die ingezet worden vanuit de personeelsformatie van Landgraaf worden verrekend, betreft het totaal 1,9 fte.

Aantal vrijwilligers ten behoeve van de ondersteuning van:

• Boek-aan-Huis	1
• De Bibliotheek op School	8 (Deze contracten lopen via de school.)
• Front-office	6
• Klik&Tik	2
• Leeskring	1
• Taalpunt	13
Totaal	31

**Ondersteuning personeel Landgraaf-Onderbanken**

De bibliotheek werkt met een minimaal aantal beroepskrachten (informatiemedewerkers) in combinatie met een groeiend aantal vrijwilligers, die in toenemende mate worden ingezet bij de uitbouw van nieuwe producten en diensten in kader van een brede, maatschappelijke bibliotheek.